తెలియనివ్యథ

శ్రీ పిడపర్తి వెంకటరమణ

హలో! కన్నా ‘మీ అమ్మ ఏమన్నదో తెలుసా?’ అన్నాడు సౌజన్యారావు సోఫాలో కూర్చొని పుస్తకం చదువుతున్న సరోజని చూసి.

‘ఏమంది నాన్నా?’ అని నిశ్చలంగా నెమ్మదిగా ప్రశ్నించింది. కూతురు వైఖరికి తను కూడా చలించేడు.

‘నీ భర్తతో కాపరం చేయనన్నావుటగా!’

‘అమ్మ చెప్పింది నిజమే నాన్నా’

‘ఆఁ ఏమిటి’ విపరీతాశ్చర్యంతో నోట మాట రాలేదు. నీరసంగా దగ్గరగా నున్న సోఫాలో కూలబడ్డాడు.

సరోజ వింతగా చూసింది; తండ్రి బాధ పడుతున్నాడని గ్రహించింది.

ఈ సమయంలో సరోజతల్లి కాంత వచ్చింది. కూడా కారుడ్రైవరు వచ్చాడు. డ్రైవరు ఒక ట్రంకుపెట్టె తీసుకువచ్చాడు. సోఫాలు మధ్యకు వచ్చి టేబుల్ మీద ఫ్లవర్ వేస్ ని తీసి ట్రంకు దానిమీద వుంచి అవతలకి నిష్క్రమించాడు.

కాంత పెట్టె తెరచింది. పెట్టిలో వస్తువులందరికీ ఆశ్చర్యం కలిగించేయి.

సరోజ హఠాత్తుగా ‘పెట్టె ఎవరు తీశా’రని గట్టిగా అరిచింది.

సరోజ పదిహేనేళ్ళ తమ్ముడు గోపీ ‘ఏం! నేను తీశా’నన్నాడు.

‘నీకేం పని’ అని కోపంగా అడిగింది.

‘ఏమి టిదంతా. నాకేం అర్థంకావటం లేదు.’ అన్న సౌజన్యారావుప్రశ్నకు కాంత జవాబిచ్చింది “మీ ముద్దుల కూతురుగారి వస్తువులున్నాయి దాన్లో. దీని వతను పంపించాడు, డ్రైవరు స్టేషన్నుంచి ఇప్పుడే తీసుకొచ్చాడు.’

తన పేరు వినపడగానే, నుంచున్నవాడల్లా బయటికి వెళ్లి కొద్దిసేపట్లో పోస్టుకార్డొకటి తీసుకొచ్చాడు. ఎవరి కివ్వటమా అన్న సందిగ్ధంలో పడ్డాడు. సరోజ లేచింది ఆ కార్డు నందుకుందామని. కాని తండ్రి సరోజ ఆత్రాన్ని గ్రహించి తనే లాక్కున్నాడు డ్రైవరు చేతులోంచి. ఉత్తరం చదవటం మొదలెట్టాడు. మధ్యలో ఆపి తలెత్తి సరోజవైపు తీక్షణంగా చూశాడు.

‘ఏమిటీ నాటకం సరూ’ అని ఆ కార్డు చదివాడు పైకి.

బి. యే. ఆనర్సులో సీటు వచ్చిందనీ, వెంటనే జీతం చెల్లించాలనీ ఉంది అందులో ఆమెవేపు చూశాడు.

‘అవును నాన్నా! నేను ఆయన దగ్గరకు వెళ్లను. కాలేజీలో చేరతా.’

‘ఇంకెప్పుడూ వెళ్లవా’ అని తల్లి కాంతమ్మ అడిగింది.

‘అది కాదమ్మా! నే నలా చేద్దామని ధృవపరచుకున్నాను.’

ఇలా అనగానే కాంతమ్మ కూతురి నురిమి చూసి కళ్లనీళ్లు పెట్టుకుంది. ఆమె నూరుకోమని ‘నీ మొగుడితో ఏమైనా పోట్లాడావా’ అని సరూ నడిగాడు సౌజన్యారావు.

సరోజ అంతవరకు అపుకొన్న దుఃఖ మాగింది కాదు.

వాళ్లంతా ఇలా జరుగుతుందనుకోలేదు. ఎంత విషమ పరిస్థితుల్లోనూ కళ్ళనీళ్లు పెట్టుకునే స్వభావంకాదామెది.

రావు కూతురి పరిస్థితిని గమనించి సోఫా చేతిమీద ఆని సరోజ ముఖాన్ని పైకెత్తి జేబు రుమాలుతో కన్నీరు తుడిచాడు.

రకోపంలేకుండా శాంతంగానూ, వాత్సల్యంగానూ మాట్లాడాడు.

‘ఫరవాలేదు చెప్పమ్మా! నీ వెందుకు బాధపడుతున్నావో.’

‘అలాగే నాన్నా! పిల్లాడు పోయినప్పటినుంచి...’

అని సరోజ నెమ్మదిగా ప్రారంభించగానే కాంతమ్మ మధ్యలో అందుకుని.

‘పిల్లాడు పోయాడనేనా? నాకూ తొలిచూలు బిడ్డ పోయినప్పుడు గుండె నీరయిపోయింది. కాని నేను మీనాన్నను వదిలేశానా?’ అని దీర్ఘం తీస్తూ కోపంగా అడిగింది.

‘నువ్వు నోరు మూసుకో’ అని అజ్ఞాపనగా కసిరేడు సౌజన్యారావు.

‘అది కాదమ్మా! పిల్లాడు పోయాడని కాదు...’

‘మరింకెందుకు’

‘అదో పెద్దగాథ’

‘నీ వెందుకు చెప్పకూడదు?’

‘నే చెపా.’

సరోజ చెప్పటం ప్రారంభించింది.

‘నాన్నా! నీకు ఆ నర్సు జ్ఞాపకం ఉండి ఉంటుంది.’

ఈ ప్రశ్న అక్కడివాళ్ళందరికీ వ్యంగ్యంగా తోచివుండవచ్చు. ఆ నర్సుకీ ఆమె గాథకి ఏమి సంబంధం? కాని వాళ్లందరూ ఆ విషయం ఎత్తలేదు.

‘పిల్లాడు పోయాడని ఎంతో దుఃఖంలో వుంటే ధైర్యంచెప్పి ఓదార్చిందా నర్సే నాన్నా.’

ఇక్కడ తల్లికి ఒకమాట అనాల్సిన అవసరం కనిపించింది.

‘నేను వచ్చేదాన్నే - కాని ఆ వెధవలు హాస్టలులో వుండటానికి వొప్పుకుంటేగా.’

‘అదికాదమ్మా! నిన్నేమీ అంటం లేదు. నేను ఆ నర్సుగురించి మాట్లాడుతున్నానంతే.’

‘నేనంటే ఎంతో అభిమానంగానూ, ప్రేమగానూ ఉండేది. నా విషయంలో చాలా జాగ్రత్తగా చూసేది. నా బాధ అర్థం చేసుకుని తీరుబడి అయినప్పుడల్లా నా దగ్గర కూర్చుని మాట్లాడేది.

‘మే మిద్దరం ఆ కొద్ది పరిచయంతోనే చిరకాలంగావున్న అవినాభావసంబంధంలా ఏర్పడిందంటే కారణం నేను చెప్పలేను. మే మిద్దరం ఒకే వయస్సులో వున్నవాళ్ళమే.

‘గంటలకొలది అలా మంచంమీద వుండి కదలలేని పరిస్థితుల్లో బాధపడుతూవుంటే, ఆమెగాని నాతో అలా మాట్లాడకపోతే నేను ఏనాడో చనిపోయి వుండేదాన్ని పుట్టెడు దుఃఖాన్ని దిగమింగలేక. ఆమెతో పరిచయం ప్రాణం లేచివచ్చిందనిపించేది మరణావస్థలో వున్న నాకు.

‘ఆ పరిచయంలోనే ఆమె గురించి అంతా తెలుసుకున్నా - ఎందు కామె నర్సుగా చేరవలసి వచ్చిందో అంతానూ.

‘ఆమె చెప్పినదంతా ఆశ్చర్యం కల్గించింది.

‘అదంతా కొద్దిసంవత్సరాలమాట. ఆమె ఆ రోజుల్లో చాలా అందంగా ఉండేది.

ఇప్పుడు కూడా అందంగానే ఉంది. ఆ అందమే ఆమె కనేక కష్టాలకు కారణభూతమయింది.'

సరోజ ఆగింది. ఆమె ఓపిగ్గా, శాంతంగా చెప్పేదంతా ప్రశాంతంగా వింటున్నారు కుతూహలంతో. వాళ్ళకేం అర్థం కావటంలేదు ఆమె మనోభావం కాని ఆమె నిశ్చలతను భంగపరచదలచుకోలేదు. పెదవులు విప్ప లేదు.

ఇదేం తెలియనట్టుగా తన గాథను సాగిస్తోంది.

'ఆమె వుంటున్న వీధిలోనే ఒక యువకుడు ఈమెని ప్రేమించాడు.

'అతను బి. ఏ. చదివేవాట్ట. మంచి రూపవంతుడే.

'వాళ్లిద్దరూ రోజూ సాయంత్రం హిందీ చదివేందుకు ఒకే చోటుకు వెళ్లేవారట. అందువల్లే వారిద్దరూ ఒకరొకరు తెలుసుకున్నారు. వాళ్ళిద్దరూ ఒకే వీధిలో ఉంటం మీదట వాళ్ళిద్దరూ కలసి వెళ్లేవారు.

'ఎలాగో ఇద్దరికీ దోస్తీ కుదిరింది. ఆ దోస్తీయే పరస్పర ప్రేమగా రూపొందింది. తనని హృదయపూర్వకంగా ప్రేమిస్తున్నాడని నమ్మి ఆ అమ్మాయి హృదయం ఇచ్చింది.

ఆ దోస్తీయే చాలాదూరం పాకింది. తను తల్లిని కాబోతున్నానని తెలుసుకోవడం ఎంతో కాలం పట్టలేదు.

'కొంచెం గాబరాపడింది. ఆ అబ్బాయి దేవుడెదుట ప్రమాణం చేశాట్ట తప్పక పెళ్లి చేసుకుంటానని. అదంతా నిజమనే నమ్మింది. మురిసిపోయింది.

'ఉన్నట్టుండి ఓ రోజున అదృశ్యమయ్యాడు విశాలప్రపంచంలోకి ఆ ప్రబుద్ధుడు. ఆ ఘాతకుడు.'

'నేనలా జరుగుతుందనుకొన్నాను' అన్నాడు సౌజన్యారావు.

సరోజ బరువుగా ఊపిరి తీసుకొని తేరుకొంది.

'ఎక్కడా జాడ లేదు. ఎంత ప్రయత్నించినా.

'ఇంకేం చేయాలి. ఆమె తల్లిదండ్రులకు తెలిస్తే బలవంతాన చస్తారని మథనపడింది.

'వాళ్ళేం అంత ఉన్నవాళ్లు కాదు.

'ఒక రాత్రి ఇల్లు విడిచిపెట్టి బయలుదేరింది తల్లిదండ్రులను బాధపెట్టకుండా ఉండటంకోసం. భవిష్యత్తెలాగా అనుకుంది.'

'అయ్యో! పాపం! ఇలాంటి వాళ్లెంతమందున్నారో ఈ లోకంలో'

'ఆ రోజునుంచీ ఆసుపత్రిలో నర్సుగా జాయినయి బ్రతుకుతోంది. చిన్నప్పటినుంచి కని పెంచిన తల్లిదండ్రులను దుఃఖంలో ముంచి తానీ వ్యర్థ జీవితాన్ని గడపటం ఇదంతా ఎందుకు కలిగింది? ఇదంతా ఆ నీచుడి మూలానే.'

'ఆమె ప్రసవమయిందా' అని అడిగింది తల్లి. తల్లికి తెలుసుకుందామని ఎంతో కుతూహలం, ఆ నర్సుమీద సానుభూతి కలిగింది లాగుంది ఒక్కపెట్టున.

'ఆ మగపిల్లాడ్ని ప్రసవించింది.'

ఇంతవరకూ ఆ నర్సు గాథ ఓపికతో విని, అసలు ముఖ్యమైన గాథ సూటిగా చెప్పకుండా ఏవిటీ శాఖాచంక్రమణం అనుకొని ఇంక అడగలేకుండా ఉండలేకపోయింది కోమాల్ను ఆ ప్రాణం.

'ఏమిటి సరూ! నీ నిర్ణయానికీ దీనికీ ఏం సంబంధం? ఇదంతా అగమ్యగోచరంగానూ, అరణ్యరోదనంగానూ ఉంది.' అని అడిగాడు.

'చెప్తా నాన్నా! నేను చాలా విచారించానామె గాథ విని 'ఎవరా నీచుడు. అతని పేరు చెప్పమన్నాను' ఎంతకీ చెప్పింది కాదు. ఎవరి పాపాన వాళ్లు పోతారని వేదాంత ధోరణిగా.'

'ఆ పిల్లాడ్ని చూశావా' అనడిగింది తల్లి ఆత్రం హెచ్చి.

'నాకు చూద్దామని వుండి ఆసుపత్రికి తీసుకు రమ్మంటే తీసుకొచ్చింది.'

'ఆ పిల్లాడ్ని చూసేప్పటికి ఎంతో ఆశ్చర్యం కలిగింది. ఆ పిల్లాడి పోలిక ఇప్పటికీ గుర్తే. ఎలా మరచిపోతాను. మరచిపోదామన్నా మరపురాని పోలిక' ఎవరిపోలికో తెలుసా?' తల్లివైపు జవాబుకోసం చూస్తూ.

తల్లి నిశ్శబ్దంగా ఉంది జవాబివ్వలేదు.

'ఎవరిపోలిక?' అని సౌజన్యారావు సరోజని ఆతృతగా ప్రశ్నించాడు.

సరోజ ఊరుకుంది జవాబివ్వకుండా

(47-వ పేజీ చూడండి)

తెలియని వ్యధ

(5-వ పేజీ తరువాయి)

కొన్ని క్షణాలు; అందరివైపూ నిశ్చలంగా చూస్తూ.

'ఎవరి పోలికే?' అని తల్లి రెట్టించింది.

'మీ అల్లుడిపోలికే. అచ్చంగా ఆయన పోలికే' ప్రతీమాట, స్పష్టంగానూ, నెమ్మదిగా అంది.

ఎవరూ నోరెత్తలేదు. వాళ్ళంతా దిగ్భ్రమ చెందారు. సౌజన్యారావు జేబురుమాలుతో నుదురుని తుడుచుకున్నాడు. శాంత కళ్ళల్లో గిరుక్కున నీళ్లు తిరగేయి. సౌజన్యారావుకూడా చలించేడు ఈవార్తని విని. 'అదంతా తప్పయి వుంటుంది సరూ' అన్నాడు.

'నేనూ ఇలాగే అనుకున్నాను నాన్నా. తరువాత నేనంతా తెలుసుకుని యధార్థం అని నమ్మక తప్పిందికాదు'

'నీ భర్త నడిగావా?'

'ఇంకేం చేయను నాన్నా! ఆ సాయంత్రమే వారు క్యాంపునుంచి తిరిగివచ్చి ఆసుపత్రికి వచ్చి నన్ను కలుసుకున్నారు. నే నడిగాను ఆయన్ని...

'ఆయనతో ఈ గాధ అంతా చెప్పా. ఒప్పుకున్నారు తనే తండ్రినని.

'ఏం దాచకుండా నిజం చెప్పినందుకు ఆయన్ని అభినందించాలి. నా సానుభూతిని తెలియచేశా. ఆమె జీవితాన్నిలా ధ్వంసం చేయటమేనా అని ప్రశ్నించా. ఆయన మౌనంగా ఊరుకున్నారు.

'అందుకే ఒక నిర్ణయానికి వచ్చాను. నేను ఆయనతో స్పష్టంగా చెప్పాను. నా స్థానాన్నామె ఆక్రమిస్తుందని.'

తండ్రి కళ్ళల్లోంచి జలజలా ప్రవాహంలా పొంగివచ్చాయి దుఃఖసముద్రపు అలలు. తండ్రిలేచి ఆమె చేతులు తీసుకొని వాత్సల్యంతో ఆమెను చేరదీసుకొన్నాడు.

'ఎందుకు చెప్పావు కాదమ్మా-ఇదంతా. ఇంతకాలం కప్పిపుచ్చి మనస్సులో కుమిలుతున్నావా!' అన్నాడు.

'నే నెలా చెప్పగలను నాన్నా! నా మనస్సులో ఎంత బాధగా వుందో. నాకు పిల్లాడు పోయాడు. లోకంమీద విశ్వాసం నశించింది. మీ కెవరికీ అర్థంకాని బాధ నా బాధ.' ఇంక ఆపుచేసుకోలేక ఒక్కసారి మళ్ళీ దుఃఖం పొంగింది.

'నాకంతా అర్థమయింది తల్లీ. ఏడవకమ్మా. నీ తప్పేమీ లేదు.' అని ఆమె కళ్లనీళ్లు జేబురుమాలుతో తుడిచాడు సౌజన్యారావు. ★

రాజాజీ మంత్రివర్గం

(2-వ పేజీ తరువాయి)

దన్నారు. కుల వర్గ వ్యత్యాసాలను గురించీ వాటికి సంబంధించిన వైరాలను గురించీ చిత్రమైన భావాలు ప్రచారంలోకి వచ్చాయి. సమాజ సమధర్మం అనే మాటకు కూడా విచిత్రమైన అర్థాలు తీస్తున్నారు. గత ఆరేళ్ళ పరిపాలనలోనూ ఈ విచిత్రమైన అర్థాలనే అన్వయించుకుని అధికారం కలవారూ లేనివారూ కూడా ప్రవర్తించారు. ఇప్పుడా విధానం మారితేగాని కార్యక్రమాలు సవ్యంగా కొనసాగడం, ప్రజలు తోడ్పడ్డం సంభవించవు. పార్టీలనూ ప్రత్యేక వర్గాలనూ తృప్తిపరిచి రాజకీయరంగంలో చదరంగమాడ్డం నేర్చుకున్న వారు ఈ వింత ఉచ్చులనించి తప్పించుకోలేక, తమ కిష్టంలేని విధానాన్ని అనుసరిస్తూ సమర్థించుకో యత్నించడం జరిగింది. శ్రీ రాజగోపాలాచారిగారి మంత్రివర్గానికి ఈ ఉచ్చుల్ని విదల్చుకుని దేశానికీ, సమాజానికీ అవసరమైనవని భావించే విధానాల ననుసరించగల అవకాశం ఉంది.

ఆంధ్రదేశసమస్యలపట్ల మద్రాసు ప్రభుత్వం అశ్రద్ధ చూపుతున్నదనే విమర్శను తోసిపుచ్చినందువల్ల ఫలితం ఉండదు. రాయలసీమలో మంచినీటి సదుపాయం, ఇరిగేషన్ సదుపాయాలూ, సర్కార్లలో ఇరిగేషన్ అభివృద్ధి, ఉభయ ప్రాంతాలలోనూ విద్యుచ్ఛక్తి అభివృద్ధి, విద్యావ్యాపన కార్యక్రమాలు, చెన్నపట్నంలో తెలుగువారికి తెలుగులో విద్యాబోధ మొదలైన అంశాలలో అన్యాయం జరగలేదని ఎవ్వరూ అనలేరు. ఈ అన్యాయాలకు ఎవరు కారకులనే ప్రశ్నను విడిచిపెట్టి ఇప్పుడు లోపాలున్నావా లేదా అనే విషయాన్ని పరిశీలించి ఇకనుంచి ప్రభుత్వ కార్యక్రమాల్ని తదనుగుణంగా సవరించడం అవసరమౌతుంది. ఆంధ్రులూ తమిళులూ సమష్టిగా ఒక్క రాష్ట్రంలో ఉండి ఒక్క ప్రభుత్వాన్ని నెరపుకోగలరని నిరూపించడానికీ, ఆంధ్రుల అవసరాలు తమిళులకు హానికరమైనవి కావనీ, తమిళుల పరిపాలనా విధానం ఆంధ్రులకు కూడా ప్రయోజనకరంగా ఉండగలదనీ నిరూపించడానికీ తుది అవకాశం రాజాజీ మంత్రివర్గంపైన పడుతున్నదనిపిస్తుంది. ప్రాంతీయ వ్యత్యాసాలను మరిచిపోవాలంటే ముందుగా ఇది నిరూపించబడాలి. కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అయిదేళ్లూ సుస్థిరంగా పరిపాలించాలంటే అది ఆంధ్రదేశ సమస్యలపైనా ఆహార సమస్యపైనా ఆధారపడి ఉంటుందని నేటి రాజకీయ పరిస్థితిని పరిశీలించినవారికి తోచక మానదు ★

మద్రాస్ డైరీ

(3-వ పేజీ తరువాయి)

చెయ్యడం అనేమాట బొత్తిగా పాతది. ఇదివరలో దొంగలు గునపాలతో గోడలు తవ్వి కన్నాలేసి ఇంట్లో దూరిచడీచప్పుడూ లేకుండా నగలూ నాణ్యాలూ ఎత్తుకుపోయేవారు. ఇప్పుడు దొంగలు తెలివిమీరి స్క్రూలూ, ఉలులూ పట్టకార్లూ ఉపయోగించి తాళాలు తెరుస్తున్నారు. ఇంటివాళ్లు నిద్రలో ఉన్నప్పుడే ఇవి సాగుతాయి. కాబట్టి నిద్రాభంగం కలక్కుండా నిశ్శబ్దంగా పనికానిచ్చుకుపోడానికి దొంగలు రిసెర్చి చేస్తూ ఉంటారు. దారికోపిడికైతే సాహసం, ధైర్యం, బలం అవసరం. అంటే చెన్నపట్నంలో ఒక ప్రత్యేకవృత్తి ఉన్నవారు చాటుమాటు వ్యవహారం మానేసి స్వాతంత్ర్యసిద్ధితో సాహసం తెచ్చుకుంటున్నారన్నమాట. కొందరు ఈ సాహసానికి ఇటీవల జరిగిన ఎన్నికలు ఆధారం అంటారు. ఏమో! దీనిగురించి పరిశోధన జరగాలి.

నా మాట—

దిష్టిబొమ్మ: 'కావు కావు' మని పది కాకులు పోగై నెత్తిమీద గోలచేసినా నిర్వికార భావంతో అనంతంలోకి చూస్తూ ఉండిపోయేది.

—ఎస్సార్.

త్వరలో వచ్చుచున్నది!

కాంచనద్వీపం

రాబర్ట్ లూయీ స్టీవెన్సన్

అనువాదం: నండూరి రామమోహనరావు

ఆంధ్ర గ్రంథమాల,